

Váš dopis zn. ČŠIG-135/24-G23/1
Ze dne 3. 1. 2024
Čj. ČŠIT-166/24-T

Město Město Albrechtice
Náměstí ČSA 10
793 95 Město Albrechtice

Sp. zn. ČŠIT-S-15/24-T
Vyřizuje Mgr. Eliška Birková
Telefon 607 005 310
E-mail eliska.birkova@csicr.cz
Datum 8. 2. 2024

Výsledek šetření stížnosti

Česká školní inspekce (dále „ČŠI“) prošetřila stížnost na právnickou osobu **Základní škola Město Albrechtice, okres Bruntál** doručenou ČŠI dne 3. 1. 2024.

Stížnost se týkala postupu školy při řešení vztahových problémů ve třídě 5. B ve školním roce 2023/2024 a řešení incidentu z 19. 5. 2023.

Šetření stížnosti vycházelo zejména ze skutečností uvedených ve stížnosti a opíralo se o zjištění v průběhu šetření ve výše uvedené škole ve dnech 23. 1., 24. 1. a 26. 1. 2024, o vyjádření ředitele školy a dalších pedagogických pracovníků, o rozhovory se žáky třídy V. B, o hospitace ve výuce, o sledování aktivit žáků o přestávkách, o výsledky externích zjišťování vztahových problémů ve třídě V. B a o kontrolu příslušné dokumentace.

Při prošetření stížnosti ČŠI zjistila:

1. Nedostatečné řešení incidentu ze dne 19. 5. 2023 - úmyslné cílené ublížení žákyni Ž1

V pátek 19. 5. 2023 došlo v šatně školy k incidentu mezi žáky třídy V. B. Přestože v prostoru šatny byl přítomen dohled, nikdo z dospělých osob tento incident neviděl a ani žáci nikoho ze zaměstnanců školy nekontaktovali. Třídní učitelka se o incidentu dozvěděla o víkendu od zákonné zástupkyně žákyně Ž1, která byla napadena. Ihned v pondělí třídní učitelka spolu s metodičkou prevence incident šetřily. Z šetření vyplynulo, že v šatně došlo k hádce mezi chlapci a žák Ž2 ve vzteku, bez specifického cíle, napadl žákyni Ž1, která v tu dobu pobývala v šatně a byla žákovi Ž2 nejbliže. Útok nebyl cílen na její konkrétní osobu. Celá záležitost byla řešena se zákonnými zástupci žáka Ž2, který se k napadení posléze přiznal. Škola žáku Ž2 udělila kázeňské opatření.

Škola incident ze dne 19. 5. 2023 řešila bezprostředně a s odpovídajícím důrazem vzhledem k jeho závažnosti. Z šetření vyplynulo, že konkrétní jednání žáka Ž2 nenaplnilo znaky šikany (opakovanost, cílenost, stupňování) a jednalo se o nevhodný jednorázový projev emocí směřovaný náhodně na přítomnou žákyni Ž1.

ČŠI hodnotí stížnost v tomto bodě jako nedůvodnou.

2. Neefektivní postup školy při řešení vztahových problémů ve třídě V. B ve školním roce 2023/2024 a jeho dopady na prospěch žáků

Škola již ve školním roce 2022/2023 řešila vztahové problémy žáků ve třídě IV. B, kterou vyhodnotila jako cílenou šikanu mezi třemi spolužačkami. Tento problém byl vyřešen a situace se v pátém ročníku stabilizovala. K ověření účinnosti přijatých opatření realizovala v červnu 2023 externí šetření a intervenční program neziskovou organizací EUROTOPIA.CZ, o. p. s., která následně doporučila třídní učitelce, jak má dále pracovat se třídou.

V průběhu prvního pololetí školního roku 2023/2024 se podle sdělení třídní učitelky třídy V. B žáci mezi sebou škádlili, pošťuchovali, občas si nadávali, posmívali se, což nevyhodnotila jako šikanu, ale na každý problém vždy reagovala pohovorem s žáky ve třídě. Dne 13. 11. 2023 proběhla ve třídě další externí intervence organizace EUROTOPIA.CZ, o.p.s., jejíž cílem bylo navázat na předchozí program, zvýšit schopnosti žáků v oblasti vzájemné komunikace a nastavit si pravidla spolupráce. Ze závěrečné zprávy vyplývá, že žáci ve třídě chtěli řešit vzájemné pomluvy a posměšky a situaci ohledně jednoho spolužáka. Výskyt šikany zpráva neuvádí. Třídní učitelce bylo doporučeno nadále pracovat se třídou, a to zejména preventivně prostřednictvím třídnických hodin.

Ve škole je nastaven systém pravidelných třídnických hodin minimálně dvakrát za měsíc, přičemž forma i obsah je na třídním učiteli. Tyto hodiny zapisují učitelé do sdíleného souboru ve školní síti, kde mají k dispozici také množství námětů a odkazů na různé preventivní aktivity i literaturu. Zápisy kontroluje zástupkyně ředitele školy, která školním inspektorům předložila výpis třídnických hodin třídy V. B. Z vedené dokumentace vyplývá, že každý měsíc proběhly ve třídě dvě až tři aktivity zaměřené na posílení třídního kolektivu a upevňování přátelských vztahů ve třídě.

Při řešení konkrétních problémů upřednostňuje třídní učitelka pohovory s celou třídou. Za zlom považuje zejména aktivitu, kterou provedla se třídou 12. 12. 2023 a která, dle jejího názoru i většiny žáků, přispěla ke změně. Třídní učitelka i někteří žáci potvrdili, že od uvedeného data se vztahy ve třídě zlepšily a že i někteří žáci zlepšili své chování.

Na podnět zákonné zástupkyně žákyně Ž1 a za účelem pomoci při mapování situace ve třídě V. B bylo v listopadu 2023 dohodnuto, že do třídy bude podle svých časových možností docházet asistentka pedagoga, která je přidělena k žákovi v jiné třídě. Podle jejího sdělení třídní učitelka V. B. nikdy neodmítla její přítomnost ve své třídě. Chování žáků ve třídě hodnotí jako klidné, v době své přítomnosti nezaznamenala zjevné projevy šikany mezi spolužáky. Vztah mezi žáky a třídní učitelkou ve třídě V. B hodnotí jako přátelský, žáci mají k třídní učitelce důvěru. Třídní učitelka, případně asistentka pedagoga pobývaly od listopadu 2023 ve třídě i o přestávkách. Od ledna 2024 byla do práce se třídou zapojena také výchovná poradkyně, která provádí ve třídě aktivity zaměřené hlavně na vzájemnou komunikaci mezi žáky (např. Mé jméno je krásné, Poznej mé já). Rovněž výchovná poradkyně z pozorování chování žáků o přestávkách a uskutečněných aktivit nezaznamenala patologické chování třídního kolektivu V. B.

Dne 14. 11. 2023 byla ve třídě V. B na hospitaci třídní učitelka třídy V. A. Zhlédnutou vyučovací hodinu hodnotila velmi pozitivně. Ředitel školy pravidelně o přestávkách prochází chodbami školy, vstupuje do tříd a monitoruje chování žáků, které hodnotil jako běžné a srovnatelné s ostatními žáky. V průběhu šetření stížnosti ve dnech 23. - 24. a 26. 1. 2024 uskutečnili školní inspektoři ve třídě neplánované hospitace ve výuce a několik pozorování o přestávkách. Bylo zjištěno, že žáci se bez problémů zapojují do činností, které jsou po nich vyžadovány, jsou zvyklí pracovat s iPady. Během přípravy na práci ve dvojicích si spontánně vyhledávají spolužáky pro společnou práci. Bez obav se dotazují vyučující, ale také nejbližších spolužáků na věci týkající se výuky nebo neporozumění učivu, či zadání. V případě, že žákům

něco chybí (pravítko, guma, tužka) se bez obav se obrací na své nejbližší spolužáky. O přestávkách byla přítomna ve třídě nebo na chodbě před třídou paní učitelka třídní. Žáci se mezi sebou bavili, děvčata vytvářela skupinky. Chlapci byli chvíli živější a pobíhali mezi lavicemi. Nevhodné projevy chování vůči spolužákům nebyly zaznamenány.

Dne 10. 1. 2024 proběhlo na žádost školy externí dotazníkové šetření vedené školním psychologem Pedagogicko-psychologické poradny v Bruntále, ve dnech 23. a 26. 1. 2024 na něj navázaly individuální rozhovory s žáky. Ze závěrečné zprávy vyplývá, že při návštěvě ve třídě se kolektiv z vnějšího pohledu jevil jako běžně fungující. Žáci spolupracovali, reagovali na pokyny učitelky a vyjadřovali zájem o práci na dosahování vztahových změn. Část žáků však byla se vztahy ve třídě stále výrazně nespokojena a vnímala, že je ve třídě někomu ubližováno (z šetření vyplynulo, že se jedná o žáka Ž7).

Preventivní a intervenční aktivity i další opatření hodnotili žáci pozitivně, přestože podle mínění části z nich měla pouze dočasný efekt a po nějaké době opět došlo ke zhoršení vztahů ve třídě. Ze zjištěných indicií lze dovodit možný výskyt psychické šikany na rozmezí druhého až třetího stádia, kdy ještě není pevně zformováno jádro agresorů. Třídní učitelce se podařilo částečně negativní projevy chování vůči žákovi Ž7 zaznamenat a pozitivně ovlivnit. Při doptávání bylo zjištěno, že ve třídě byly a stále ještě jsou častým projevem nežádoucího chování nadávky a posměšky, kterému jsou vystavováni alespoň čas od času téměř všichni žáci. Žákyně Ž1 měla být tomuto chování vystavena asi dva týdny. Ve prospěch dalšího vývoje pozitivním směrem svědčí výpovědi žáků a cílená pozornost třídní učitelky, která problémy ve třídě průběžně monitoruje a řeší. Její působení dle sdělení žáků přináší pozitivní výsledky. Při porovnání výsledků vzdělávání žáků obou tříd pátého ročníku nebylo potvrzeno, že by vztahové problémy měly vliv na zhoršení prospěchu.

V průběhu šetření stížnosti ve škole proběhlo dotazníkové šetření mezi žáky 5. B zaměřené na jejich vzájemné vztahy a spolupráci. Z dotazníků vyplynulo, že 50–60 % z 20 žáků, kteří dotazník vyplnili, stále vnímá vztahy se spolužáky jako problémové.

Škola se sice intenzivně zabývala a zabývá situací ve třídě 5. B, vzniklé problémy řešila, průběžně mapovala vztahy ve třídě a zařazovala preventivní aktivity za účelem posílení vzájemné komunikace mezi žáky a pozitivních vztahů ve třídě, ale tyto aktivity nebyly zcela efektivní a nevedly k trvalému zlepšení vztahů ve třídě. Rozhovory se žáky potvrdily ve třídě šikanu, jejíž výskyt se škole nepodařilo odhalit. Škola pro urychlení řešení situace ve třídě nevyužila všechny možnosti pro práci se třídou spočívající především ve větším zapojení zákonných zástupců žáků a vedení individuálních pohovorů s jednotlivými žáky – s těmi, kteří vnímají ve třídě problémy a necítí se v kolektivu dobře, i s těmi, kteří problémy vytvářejí. S třídou bude nutné nadále pracovat na zlepšení vzájemných vztahů, vytvoření a dodržování pravidel chování a posilování spolupráce mezi žáky.

ČŠI hodnotí stížnost v tomto bodě jako důvodnou.

3. Časté odpadávání výuky tělesné výchovy a neúčast na školních akcích V. B ve školním roce 2023/2024

Žáci V. B jsou při přesunech do odborných učeben a tělocvičny standardně doprovázeni učiteli. Mají vytvořeny návyky, kdy se zastavit a vzájemně se počkat nebo jak se pohybovat na chodbách a schodištích školy. Jsou vedeni k dodržování nastavených pravidel. Několikrát se žáci cestou do tělocvičny nebo jiné učebny z důvodu nedodržování nastavených pravidel chování vraceli zpět do třídy. Výuka však vždy proběhla podle rozvrhu vyučovacích hodin. Podle vyjádření třídní učitelky se ve školním roce 2023/2024 stalo pouze v jednom případě, že se společně žáci a třídní učitelka vrátili do třídy a tělesnou výchovu nahradili výukou přírodovědy. Třídní učitelka následně aktuálně zařadila do výuky stmelovací komunikační hry

jako náhradu za výuku tělesné výchovy. Po rozhovoru a vyhodnocení s ředitelem školy již k podobné situaci nedošlo.

Třídní učitelka, vedení školy i oslovení pedagogičtí pracovníci potvrdili, že se třída V. B standardně účastní všech školních aktivit. Třídní učitelka navíc pořádá nadstandardní volnočasové aktivity pro žáky (bruslení, úniková hra v knihovně, návštěva vánočních trhů apod.), jichž se žáci mohou dobrovolně účastnit.

ČŠI hodnotí stížnost v tomto bodě jako nedůvodnou.

4. Možnost telefonování žáky prvního stupně základní školy během přestávek

Pravidla pro používání mobilních telefonů ve škole jsou stanovena v čl. I, bodě 4 školního řádu platného od 31. 8. 2023: „*Žáci mají zakázáno v průběhu vyučování používat mobilní telefony, v prostorách školy je nabíjet (výjimku lze dohodnout s vyučujícím) a další audiovizuální techniku, která by sloužila k pořizování fotografií, videozáznamů či audio záznamů vyučujících, ostatních žáků a zaměstnanců školy*“. Dle vyjádření vedení školy i pedagogů je pod pojmem vyučování myšlena samotná výuka. O přestávkách žáci mohou mobilní telefony používat. Učitelé prvního stupně základní školy se vzhledem k dřívějším špatným zkušenostem, bez vědomí vedení školy, domluvili na omezení telefonování pro žáky prvního stupně, kdy je jim povoleno používat mobilní telefony o přestávkách pouze se svolením vyučujícího.

Vzhledem k formulační nejednoznačnosti omezení používání mobilních telefonů ve školním řádu jen na výuku a vlastnímu výkladu pravidel používání mobilních telefonů o přestávkách učiteli prvního stupně vyplývá, že žáci nemohou volně požívat mobilní zařízení během přestávek. Ani z předložených zápisů z třídních schůzek nevyplývá, že toto omezení bylo projednáno a schváleno zákonnými zástupci žáků. Škola tak postupovala v rozporu s vlastním školním řádem.

ČŠI hodnotí stížnost v tomto bodě jako důvodnou.

5. Možnost kontaktování pracovníků školního poradenského pracoviště žáky prvního stupně a omezení přecházení mezi pavilony prvního a druhého stupně

Na začátku školního roku byli žáci seznámeni se složením a s kompetencemi školního poradenského pracoviště, které tvoří výchovná poradkyně, metodička prevence a speciální pedagogové. Pracovníci školního poradenského pracoviště mají stanoveny konzultační hodiny, ale v případě potřeby jsou během své přítomnosti ve škole kdykoli k dispozici k řešení problémů žáků. Kontakty jsou uvedeny také na webových stránkách školy. Budova školy je členitá a skládá se z více pavilonů. Metodička prevence, která je zároveň zástupkyní ředitele školy, má kancelář v pavilonu druhého stupně. Výchovná poradkyně má kabinet v pavilonu prvního stupně. Přechodu mezi pavilony nebrání žádná fyzická zábrana (např. zamčené dveře). Žáci prvního stupně běžně docházejí na druhý stupeň za sourozenci a naopak. Vzhledem k omezení bezdůvodného pohybu žáků a tím zajištění vyšší bezpečnosti žáků někdy učitelé, kteří vykonávají o přestávkách dohled v pavilonu prvního stupně, chtějí znát důvod pro pohyb žáků. Žáci mají v případě potřeby možnost kontaktovat pracovníky školního poradenského pracoviště, toto jejich právo není nikterak omezováno.

ČŠI hodnotí stížnost v tomto bodě jako nedůvodnou.

6. Nedostatečné řešení incidentu ze dne 28. 11. 2023 – úmyslné ublížení na zdraví žákyni Ž1

Dne 28. 11. 2023 spolužák žákyně Ž1 při odchodu ze třídy pustil dveře a ty uhodily žákyni Ž1 do pravé ruky, na níž měla v dané chvíli ortézu. Úraz byl zapsán do knihy úrazů. Třídní učitelka

i spolužáci potvrdili, že se nejednalo o úmyslné ublížení na zdraví. Jelikož se tvrzení uvedená stěžovatelkou zásadně rozcházejí s vyjádřením pracovníků i žáků školy, nelze prokázat skutečnost.

ČŠI hodnotí stížnost v tomto bodě jako neprokazatelnou.

S odkazem na ustanovení § 174 odst. 6 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, Vám předáváme výsledek šetření ČŠI k dalšímu řízení a zároveň Vás žádáme o zaslání informace o vyřízení stížnosti a o případných opatřeních přijatých k nápravě.

Stěžovatele, který byl o tomto postupu vyrozuměn, prosím, písemně informujte o výsledku Vašeho vyřízení jeho stížnosti a opatřeních k odstranění případných nedostatků.

S pozdravem

Mgr. Eliška Birková
vedoucí inspekčního týmu

Přílohy

kopie stížnosti (pouze pro zřizovatele)

Na vědomí

ředitel školy
stěžovatel